

Mobilizacja wokół nierówności: poruszanie się w kontekście uprawnień, potencjału państwa i aktorów politycznych w Europie Wschodniej (RISE)

Nierówności są jednym z najbardziej palących problemów ludzkości, ale nie wszystkie ich wymiary są jednakowo istotne w polityce. Ten projekt stara się odpowiedzieć na pytanie o to, jak ludzie w Europie Wschodniej postrzegają i reagują na różne rodzaje nierówności — ekonomiczne, etniczne, ze względu na płeć czy orientację seksualną — oraz dlaczego niektóre z tych kwestii stają się upolitycznione, podczas gdy inne są postrzegane jako drugorzędne.

W całym regionie obywatele uznają nierówności za znaczący problem. Jednocześnie wielu wyraża umiarkowany entuzjazm wobec uniwersalnych programów redystrybucji, wątpiąc, czy państwo ma niezbędną zdolność i integralność, by sprawiedliwie je realizować. Ten paradoks — uznawanie problemu, jaki stanowią nierówności, a zarazem sceptycyzm wobec wprowadzanych przez państwo rozwiązań — znajduje się w centrum tego projektu. Twierdzimy, że kluczowe znaczenie ma to, jakie grupy są postrzegane jako zasługujące na wsparcie państwa, w jakim stopniu obywatele mają wiarę w jego skuteczność oraz jakie mają doświadczenia z korupcją, ponieważ właśnie te czynniki wpływają na to, jak troska o nierówności przekłada się na konkretne preferencje polityczne.

Projekt koncentruje się na pięciu krajach: Bułgarii, Chorwacji, Węgrzech, Polsce i Rumunii. Odpowiada na cztery główne pytania badawcze. Z jednej strony pytamy, które formy nierówności są dla obywateli najważniejsze; jak to wpływa na ich postawy polityczne i preferencje wobec polityk publicznych, oraz w jaki sposób postrzeganie skuteczności państwa kształtuje poparcie dla polityki redystrybucyjnej. Po stronie podaży analizujemy, jak aktorzy polityczni — partie i ruchy społeczne — odpowiadają na te oczekiwania oraz dlaczego ich strategie czasem pokrywają się z preferencjami obywateli, a czasem nie.

Aby odpowiedzieć na te pytania, stosujemy kombinację metod badawczych. Grupy fokusowe pozwolą odkryć, jak zwykli ludzie rozumieją nierówności i co wpływa na ich zaufanie lub brak zaufania do interwencji państwa. Szeroko zakrojone badania ankietowe i eksperymenty ankietowe ocenią, w jaki sposób różne scenariusze nierówności i działań państwa wpływają na poparcie dla redystrybucji. Wreszcie wywiady z aktorami politycznymi pomogą wyjaśnić ich wybory dotyczące akcentowania jednych wymiarów nierówności kosztem innych.

Łącząc perspektywę obywateli i aktorów politycznych, projekt rzuci światło na to, dlaczego w niektórych przypadkach nierówności nabierają znaczenia politycznego, a w innych nie. Wyniki zasilą zarówno debaty akademickie, jak i strategie polityki publicznej, dostarczając opartej na dowodach wiedzy sprzyjającej spójności społecznej i bardziej skutecznym odpowiedziom na problem nierówności w Europie Wschodniej.